

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání ve školní družině při ZŠ Pardubice-Polabiny, npor. Eliáše 344

1. Identifikační údaje

1.1. **Název ŠVP: Školní vzdělávací program školní družiny**

„Barevný svět kolem nás“

1.2. **Předkladatel:**

- název školy: ZŠ Pardubice-Polabiny, npor. Eliáše 344
- adresa školy: npor. Eliáše 344, 530 09 Pardubice
- jméno ředitele: Mgr. František Němec
- vedoucí vychovatelka Zdena Chlubnová
- kontakty: tel.: 464 629 941 (kancelář)
464 629 940 (ředitelna)
fax: 464 629 948
e-mail: zspol3@zspol3.cz
www.zspol3.cz

1.3. **Zřizovatel:**

- název Statutární město Pardubice
- adresa Pernštýnské náměstí 1, 530 21 Pardubice
- kontakty odbor školství MMP – 466 859 513

Platnost dokumentu od:

- 1.9.2011
- podpis ředitele podpis vedoucí vychovatelky
- razítko školy

IČO: 60 159 022

IZO: 060 159 022

RED-IZO: 600 096 327

2. Charakteristika školní družiny

Školní družina je součástí Základní školy Pardubice – Polabiny a je umístěna v budově – npor. Eliáše 344. Provozní doba ŠD je od 6,00 do 8,00 hod. a od 11,45 do 17,00 hod. Od 6,00 hod. do 7,30 hod. přicházejí žáci do školní družiny hlavním vchodem budovy školy. V ranní ŠD se žáci věnují spontánní a odpočinkové činnosti. Dále od 11.45 hod. do 15.00 hod., činnost probíhá v jednotlivých odděleních ŠD. Po 15.00 hodině se oddělení školní družiny slučují. Služby vychovatelek jsou dány rozpisem pracovní doby. Žáci mají možnost navštěvovat zájmové útvary v budově ZŠ vedené vychovatelkami ŠD a vyučujícími ZŠ.

Ve školní družině se snažíme vytvořit atmosféru pohody, kde respektujeme spontánní a svobodný projev žáků, kteří zde tráví většinu dne. Náplň práce odlišujeme od vyučování, při různorodé činnosti se zde žáci mohou věnovat svým zájmům. Dbáme na dodržování hygienických návyků, pitného režimu a zásad slušného chování. Pravidelným sportem a pobytem na školním hřišti se snažíme zlepšit kondici a obratnost žáků.

Vychovatelky vedou žáky formou her k vzájemné toleranci, ohleduplnosti a prevenci šikany. Hrajeme hry na budování sebedůvěry a sebeúcty. Zábavnou formou seznamujeme žáky s historií, zeměpisem, faunou, flórou a přírodními zajímavostmi nejen České republiky.

2.1 Materiální podmínky

Školní družina je součástí Základní školy Pardubice – Polabiny npor. Eliáše 344

Činnost školní družiny probíhá jak ve vlastních prostorách, tak i v učebnách. Dále má k dispozici školní jídelnu, školní hřiště, kuchyňku, tělocvičny, knihovnu, 3 hřiště na plážový volejbal a počítačovou učebnu.

Jednotlivá oddělení školní družiny jsou vybavena počítačem, společenskými a didaktickými hrami, pomůckami pro výtvarné a pracovní činnosti. Využívají sportovní a technické vybavení.

2.2 Personální podmínky

- ❖ Provoz školní družiny zajišťují plně kvalifikované vychovatelky na plný i částečný úvazek.
- ❖ Vychovatelky se dále vzdělávají, účastní se kurzů a školení v mnoha oborech.
- ❖ Kolektiv vychovatelek je schopen týmové práce při společných akcích všech oddělení školní družiny.
- ❖ Z hlediska věkového složení převažují pracovníci středního věku.

2.3. Ekonomické podmínky

Přihlášením žáka do ŠD vzniká zákonným zástupcům povinnost hradit měsíční úplatu. Ředitel školy může rozhodnout o snížení nebo prominutí úplaty ve ŠD na základě odůvodněné žádosti zákonných zástupců (pokud je prokázán nárok na vyplácení pomoci v hmotné nouzi). Účastníkovi náleží vrácení úplaty za následující celé měsíce, kdy přestane žák školní družinu navštěvovat. Finanční prostředky placené zákonnými zástupci jsou použity na nákup her a hraček, potřeb pro výtvarnou a pracovní činnost, sportovní vybavení, vybavení školních družin, odměny do soutěží a zajištění pitného režimu.

2.4 Podmínky pro přijímání uchazečů

Přihlašování a odhlašování žáků ze školní družiny je prováděno na základě písemných přihlášek rodičů nebo zákonných zástupců žáka.

Doba pobytu a odchod žáka ze školní družiny se řídí údaji uvedenými na přihlášce do školní družiny nebo na základě písemné omluvenky. Žáci nejsou v žádném případě uvolňováni ze školní družiny na základě telefonické žádosti. Omluvu nepřítomnosti žáka ve školní družině, odchylky od docházky žáka, odchod žáka v jinou dobu či s jinou osobou, než je obvyklé a je uvedeno na přihlášce, sdělí rodiče, zákonní zástupci vychovatelce ve školní družině písemně.

Nepřítomnost žáka zapíše vychovatelka do Přehledu výchovně vzdělávací práce, mimořádný odchod zapíše do Docházkového sešitu. Omluvenky zakládá vychovatelka po dobu 3 měsíců.

Změnu zaměstnání, bydliště, kontaktního telefonu, odhlášku a jiné, hlásí rodiče, zákonní zástupci včas vychovatelkám školní družiny.

Ve školní družině se žáci řídí pokyny vychovatelek a vnitřním řádem školní družiny.

2.5 Podmínky pro zájmové vzdělávání žáků se SVP

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Za žáky se SVP jsou považováni žáci se zdravotním postižením, tělesným, zrakovým, sluchovým, mentálním, autismem, vadami řeči, souběžným postižením více vadami a vývojovými poruchami učení nebo chování. Cílem je zajistit těmto žákům potřebnou podporu a vytvořit podmínky pro jejich zdárný rozvoj. Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami vychovatelka respektuje individuální potřeby každého žáka. Uplatňuje různé učební metody, umožňuje žákům používat potřebné a dostupné kompenzační pomůcky, vhodné prostředky a formy komunikace. Spolupracuje se zákonnými zástupci, s odborným poradenským zařízením, zapojuje se do tvorby individuálních vzdělávacích plánů. Přihlíží k možnostem a individuálnímu pracovnímu tempu žáka.

- Zdravotně znevýhodněným žákům, či žákům po delší nemoci či delší nepřítomnosti, individuálně pomáháme s opětovným začleňováním do kolektivu, u menších žáků se opětovně soustředujeme na upevňování návyků.
- Žáci s poruchami učení mají vzhledem k rozmanitosti činností ŠD a odlišných forem práce možnost být úspěšní.
- U žáků s poruchami chování je přihlíženo k individuálním možnostem, např. zařazením relaxačních činností.
- Sociálně znevýhodněným žákům (dětem cizinců,...) individuálně pomáháme překonávat jazykovou bariéru (např. vysvětlujeme pojmy, atd.), pomáháme se začleněním do kolektivu.

2.6 Podmínky pro zájmové vzdělávání mimořádně nadaných žáků

Mimořádné nadání se může projevovat v celkově nadprůměrných schopnostech žáka, kdy žák dosahuje vynikajících výsledků ve většině nebo více oblastech vzdělávání, velmi často se však jedná o specifický typ nadání. Takové nadání se projevuje ve formě zvýšeného zájmu o činnost, výkonnost a tvořivost žáka nebo jako prokazování nadprůměrných manuálních dovedností v určité odborné oblasti – sportovní, výtvarné, hudební, pohybové nadání.

Při vzdělávání mimořádně nadaných žáků vychází způsob činnosti těchto žáků z principů individualizace a vnitřní diferenciaci. Vychovatelka usiluje o maximální využití možností žáka. Není cílem vytvářet elitu, ale zatížit tyto žáky v míře, která odpovídá jejich potřebám a možnostem poskytnout těmto žákům osobnostní sociální rozvoj. Žáci mohou navštěvovat zájmové útvary dle svého výběru, pestrost nabídky zajišťuje, že každý žák může uplatnit své nadání v nabídce zájmových útvarů.

- Pro rozvoj talentovaných jedinců nabízí školní družina další doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmů. Pomáhají ostatním, připravují pro ně různé úkoly, kvízy, soutěže.

3. Délka, časový plán a průběh vzdělávání

Zájmové vzdělávání trvá v ŠD 10 měsíců, tedy po dobu školního roku.

Provozní doba školní družiny je 6.00 h - 7.40 h; 11.45 h - 17.00 h. Pravidelné odchody žáků jsou stanoveny do 13.30 h, a dále od 15.00 h do 17.00 h. Rodiče a další návštěvníci do oddělení školní družiny nevstupují. Při nevyzvednutí žáka do stanovené doby rodiči vychovatelka nejdříve informuje telefonicky rodiče žáka a osoby uvedené na přihlášce dítěte do školní družiny. Pokud je tento postup bezvýsledný, po ukončení provozu ŠD informuje Policii ČR a OSPOD. S tímto bodem jsou rodiče seznámeni prokazatelným způsobem.

Do ranní školní družiny přicházejí žáci od 6:00 do 7:30 hod. hlavním vchodem.

Po skončení vyučování předají žáky do školní družiny vyučující poslední hodiny.

Od 15:00 – 15:15 hod. dochází ke spojování oddělení, kde vychovatelky předají službu konajícím vychovatelkám se seznamem žáků, časem odchodu a doprovodem.

Pokud onemocní vychovatelka v den svého zájmového kroužku, žáky přebírá vychovatelka, která má konečnou službu do 17.00 h. Žáci odcházejí, dle uvedeného času na přihláškách do ŠD. V další dny zajistí každá vychovatelka ve svém oddělení a vedoucí vychovatelka v oddělení chybějící vychovatelky písemné odvolání zájmového kroužku.

Provoz školní družiny o prázdninách je při minimálním počtu 10 dětí od 8.00 h do 15.00 h. Účast je třeba nahlásit nejméně 15 pracovních dní před začátkem prázdnin.

4. Cíle vzdělávání

Zájmové vzdělávání ve školní družině naplňuje svými specifickými prostředky obecné cíle vzdělávání dané školským zákonem. Jde zejména o rozvoj žáka, jeho učení a poznání, osvojování základů hodnot, na nichž je založena naše společnost, získávání osobní samostatnosti a schopnosti projevat se jako samostatná osobnost působící na své okolí. Školní družina umožňuje odpočinkové činnosti (aktivní i klidové), zájmové činnosti a přípravu na vyučování.

5. Obsahy a formy činností ve školní družině

Základním prostředkem činnosti školní družiny je hra založená na zážitku účastníků, která obohacuje jejich sebepoznání, rozšiřuje vědomosti a dovednosti a navozuje kladné emoce. Školní družina napomáhá posilovat osobnost každého žáka, pomáhá mu využít nabyté dovednosti a být úspěšný. Největší roli zde hraje vhodná motivace, radost z činnosti, ctižádost, zvědavost a povzbuzování. Školní družina hraje také velkou úlohu v prevenci a potlačování sociálně patologických jevů.

5.1 Obsah činností

- ❖ pravidelná činnost
- ❖ příležitostné akce
- ❖ spontánní aktivity
- ❖ odpočinkové činnosti
- ❖ příprava na vyučování

5.2 Formy činností

- ❖ hra
- ❖ skupinové činnosti – volné hry, soutěže, závody
- ❖ výlety, exkurze, vycházky
- ❖ besídky, besedy
- ❖ kulturní akce
- ❖ písně – poslech, nácvik
- ❖ komunikace, rozhovory s dětmi, individuální přístup, komunitní kruh
- ❖ dopravní výchova
- ❖ dramatická výchova – práce s literaturou, časopisy
- ❖ základy práce s počítačem
- ❖ rébusy, kvízy, doplňovačky, testy

6. Postup hodnocení

- ❖ Individuální – provádí každá vychovatelka denně, neformálně hodnotí svoji práci.
- ❖ Průběžné – 1x měsíčně – provádí kolektiv vychovatelek.
- ❖ 1x ročně – hospitace – vedení školy, vedoucí vychovatelka
- ❖ Čtvrtletně – hodnocení dětí.
- ❖ Celoroční hodnocení činností ŠD.

Na základě hodnocení provádět změny v ŠVP.

7. Tematické okruhy

Člověk a jeho zdraví

Dílčí výstup

- ❖ tělesná zdatnost a dovednost
- ❖ hygiena – tělesná, duševní
- ❖ základy první pomoci
- ❖ dopravní výchova

Klíčové kompetence

- ❖ k učení
- ❖ k řešení problémů
- ❖ komunikativní
- ❖ k trávení volného času

Výchovná strategie

- ❖ kroužky
- ❖ vycházky
- ❖ upevňování hygienických návyků
- ❖ hry, soutěže, sportovní akce
- ❖ dopravní výchova – využití zápisníku AJAX
- ❖ filmy, knihy

Průřezová témata

- ❖ osobnostní, sociální výchova
- ❖ mediální výchova

Rozmanitosti přírody

Dílčí výstup

- ❖ podnebí, počasí
- ❖ roční období
- ❖ fauna, flora
- ❖ ekologie
- ❖ orientace v přírodě

Klíčové kompetence

- ❖ k učení
- ❖ k řešení problémů
- ❖ komunikativní – slovní a mimoslovní
- ❖ občanské
- ❖ k trávení volného času

Výchovná strategie

- ❖ výlety, vycházky, exkurze

- ❖ třídění odpadů
- ❖ četba, film
- ❖ výtvarné a praktické činnosti
- ❖ pranostiky, pořekadla, rozvoj mluveného slova
- ❖ práce s mapou a buzolou

Průřezová témata

- ❖ environmentální výchova
- ❖ osobnostní výchova

Lidé a čas

Dílčí výstup

- ❖ historický vývoj člověka a umění
- ❖ vývoj ve vědě a technice
- ❖ sociální vývoj

Klíčové kompetence

- ❖ k učení
- ❖ k řešení problémů
- ❖ komunikativní
- ❖ k trávení volného času

Výchovná strategie

- ❖ výtvarné činnosti
- ❖ exkurze
- ❖ výlety – památky, skanzeny, muzea
- ❖ koncerty, divadlo – předplatné pro školní družiny
- ❖ výstavy
- ❖ rozvoj mluveného slova – dramatizace pohádky
- ❖ písně – poslech, nácvik

Průřezová témata

- ❖ osobnostní
- ❖ sociální

Lidé kolem nás

Dílčí výstup

- ❖ rodina
- ❖ škola – kamarádi, přátelé, národnostní menšiny
- ❖ každý jsme jiný - povolání

Klíčové kompetence

- ❖ komunikativní
- ❖ sociální a interpersonální
- ❖ k trávení volného času

Výchovná strategie

- ❖ skupinové práce
- ❖ komunitní kruh
- ❖ společenské hry
- ❖ školy v přírodě
- ❖ výlety
- ❖ četba
- ❖ výtvarné a pracovní činnosti

Průřezová témata

- ❖ multikulturní
- ❖ občanská

Místo, kde žijeme

Dílčí výstup

- ❖ město – významné osobnosti, představitelé, sportovci, instituce, kulturní památky
- ❖ stát
- ❖ země
- ❖ světadíl

Klíčové kompetence

- ❖ k učení
- ❖ k řešení problémů
- ❖ komunikativní
- ❖ sociální a interpersonální

Výchovná strategie

- ❖ vycházky, exkurze
- ❖ besedy, výstavy
- ❖ kulturní, sportovní akce
- ❖ kvízy
- ❖ výtvarné a pracovní činnosti
- ❖ práce s knihou – mapy, encyklopedie
- ❖ promítání naučných filmů

Průřezová témata

- ❖ občanská a činnostní
- ❖ výchova k myšlení v globálních souvislostech

8. Pravidelné akce ŠD

podzim

- ❖ Polabinská pouť
- ❖ Překážkový běh „Velká Pardubická“
- ❖ Den otevřených dveří

zima

- ❖ Mikulášská besídka
- ❖ Šplháme s čertem
- ❖ Karneval

jaro

- ❖ Postřehový závod
- ❖ Rej čarodějnic a čarodějů
- ❖ Švihadlová princezna, železný princ

léto

- ❖ Atletické závody
- ❖ Odpoledne plné her

Pohádkové předplatné VČD – 4 krát za rok.

9. Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví

Bezpečnost a ochranu zdraví žáků ve školní družině zajišťují vychovatelky školní družiny.

Všichni žáci se chovají při pobytu ve školní družině tak, aby neohrozili zdraví a majetek svůj ani ostatních. Žáci nenosí do školní družiny předměty, které by mohli ohrozit zdraví a bezpečnost jeho nebo ostatních.

Manipulace s elektrickými rozvody a zařízeními (zásuvkami) ve školní družině je žákům přísně zakázána. Žákům není povoleno zapojování osobní elektroniky do elektrické sítě a to včetně nabíjení mobilních telefonů.

Žáci přihlášení do školní družiny jsou poučeni o BOZ a záznam o poučení je uveden v Přehledu výchovně vzdělávací práce jednotlivých oddělení. Poučení o BOZ se provádí rovněž před každou akcí mimo školní družinu.

Všechny vychovatelky školní družiny jsou při výchově vzdělávání povinni přihlížet k základním fyziologickým potřebám žáků a vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj.

Vychovatelky sledují zdravotní stav žáků a v případě náhlého onemocnění žáka informují ihned rodiče postiženého žáka. Nemocný žák může být odeslán k lékařskému vyšetření či ošetření jen v doprovodu dospělé osoby.

Vychovatelky nesmí uvolňovat žáky v době dané provozem školní družiny bez dohledu dospělé osoby k činnostem mimo prostory školní družiny, nesmí je samotné posílat k lékaři, domů atd.

Po poslední vyučovací hodině předává vyučující žáky, kteří jsou přihlášení do školní družiny, vychovatelkám školní družiny.

Lékárna je umístěna ve sborovně školní družiny. Za vybavení lékárny odpovídá pověřený pedagog, který kontroluje záruční dobu léků a zdravotnického materiálu a průběžně lékárny doplňuje.

Při nevolnosti žáka vyrozumí vychovatelka neprodleně rodiče, kteří si žáka osobně převezmou. Žáka v žádném případě nelze uvolnit ze školy bez doprovodu oprávněné dospělé osoby.

Postup při řešení úrazu:

žáci neprodleně vyrozumí vychovatelku,
vychovatelka poskytne první pomoc a je-li to nutné, zajistí odborné ošetření,
vychovatelka neprodleně vyrozumí o úrazu zákonné zástupce,
druhu úrazu a způsobu ošetření provede vychovatelka záznam každého úrazu do Knihy úrazů.
vychovatelky se v případě úrazu žáka nebo svého úrazu řídí Metodickým návodem pro řešení školních a pracovních úrazů.

Pitný režim žáků je zajištěn v rámci jednotlivých oddělení školní družiny.

OBSAH:

1. Identifikační údaje	1
2. Charakteristika školní družiny	2
2.1 Materiální podmínky	2
2.2 Personální podmínky	2
2.3 Ekonomické podmínky	3
2.4 Podmínky pro přijímání uchazečů	3
2.5 Podmínky pro zájmové vzdělávání žáků se SVP	3
2.6 Podmínky pro zájmové vzdělávání mimořádně nadaných žáků	4
3. Délka, časový plán a průběh vzdělávání	4
4. Cíle vzdělávání	5
5. Obsahy a formy činností ve školní družině	5
5.1 Obsah činností	5
5.2 Formy činností	5
6. Postup hodnocení	5
7. Tematické okruhy	6
8. Pravidelné akce ŠD	8
9. Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví	9